

لوازم خانگی

ویک رویای جهانی

یک متر سرپناه

حداقل

۲۸ میلیون تومان

شناسایی ۵۲ قانون

مخل کسب و کار

در همدان

۶۷ در صد

تعهدات ارزی صادرکنندگان انجام شد

مدیرکل دفتر توسعه خدمات بازرگانی سازمان توسعه تجارت ایران گفت: اکنون روند کاهش صادرکنندگان در کشور خنثی شده و از چند ماه گذشته هر ماه ۴۰۰ تا ۵۰۰ صادرکننده جدید با اخذ کارت بازرگانی وارد چرخه تجارت کشور می‌شوند. به گزارش ایرنا، احسان قمری با بیان اینکه ایفای تعهدات ارزی که روند نزولی داشت برطرف و ۶۷ درصد تعهدات ارزی صادرکنندگان ایفا شده است، افزود: بیش از ۲ هزار و ۲۰۰ صادرکننده در

موانع تجارت در سرزمین‌های شمالی کدام است؟

آرزوهای بزرگ بازرگانی در اوراسیا

تجارت با کشورهای متعدد و گسترش این نوع روابط یکی از تاکتیک‌های توسعه اقتصادی به شمار می‌آید و در کشوری مثل ایران که بخش قابل توجهی از درآمدهای آن بر پایه تجارت شکل گرفته، اهمیت برقراری چنین ارتباطی چندبرابر است. با توجه به این موضوع و در نظر گرفتن تحریم‌های اعمال شده علیه اقتصاد کشور، ارتباط ایران با اتحادیه اقتصادی اوراسیا امکانی بود که توانست در ماه‌های گذشته اقتصاد کشور را در بخش‌های مختلف اعم از صادرات و واردات تامین کند. هر چند این ارتباط در ماه‌های گذشته به دلیل شیوع ابتلا به کرونا تا حد زیادی کاسته شد، اما همچنان نقش تاثیرگذار خود در حوزه تجارت را حفظ کرد و حتی صحبت از جدی تر شدن این روابط به گوش می‌رسد، اما پرسش‌هایی نیز در این زمینه در ذهن ایجاد می‌شود: مثلاً اینکه با در نظر گرفتن تمام محدودیت‌ها و موانع اقتصادی کشور، آیا ما از تمام ظرفیت تجاری خود برای تجارت با کشورهای عضو این اتحادیه استفاده کرده‌ایم؟ یا اینکه چه مشکلاتی در مسیر استفاده کامل از این امکان وجود داشته است؟ برای یافتن پاسخ این پرسش‌ها با گزارش این شماره روزنامه **تجارته** همراه ما باشید.

آمارهای تجارت اوراسیا چه می‌گوید

اوراسیا را تشکیل می‌دهد. همچنین ارمنستان با ۲۷۰۶ میلیون دلار به وزن ۱۰۱۳ میلیون تن، قزاقستان با ۲۶۸۰۴۸ میلیون دلار به وزن حدود ۷۶۳ هزار تن، بلاروس با ۴۰ میلیون دلار به وزن ۱۵ هزار تن و قزیزستان با ۲۴ میلیون دلار به وزن ۱۹ هزار تن در جایگاه‌های بعدی تجارت ایران با اوراسیا قرار دارند.

در این مدت مجموع صادرات ایران با اوراسیا ۸۲۳ میلیون و ۷۷۶ هزار و ۸۴۲ دلار به وزن ۲ میلیون و ۱۹۴ هزار و ۸۷۰ تن بوده و براساس آمار، در زمینه صادرات به کشورهای اوراسیا نیز روسیه بیشترین سهم را از تولیدات کشور ما داشته که میزان آن ۲۳۶ میلیون و ۸۵۸ هزار و

اگرچه در ماه‌های گذشته همه‌گیری ویروس کرونا در دنیا موجب کاهش مبادلات و فعالیت‌های تجاری شده و بسته شدن مرزها سرعت مبادلات را کند کرد اما براساس آمارهای موجود و با رفع محدودیت‌ها روند گذشته تجارت ایران با اتحادیه اوراسیا از سر گرفته شده است.

براساس اعلام گمرک کشور، حجم مرادات تجاری ایران با اوراسیا در ۱۰ ماه نخست امسال حدود ۲۰۷۴ میلیارد دلار به وزن ۷۳۳ میلیون تن است که از این مقدار ۲۰۸۷ میلیارد دلار به وزن ۵۳۳ میلیون تن مربوط به تجارت ایران با کشور روسیه است که این میزان بیش از ۹۰ درصد واردات و ۴۹ درصد از صادرات به کشورهای

اوراسیا و فرصت‌های متغینم تجارت

می‌کنند و می‌توانند با استفاده از ابزارهای مختلف، به افزایش رشد و توسعه کشورها کمک کنند. وی با اشاره به نقش موثر اتحادیه اقتصادی اوراسیا در منطقه تاکید کرد: یکی از این اتحادیه‌های اقتصادی که در منطقه و به منظور تسهیل تجارت بین منطقه‌ای و ایجاد بازار مشترک شکل گرفته، اتحادیه اوراسیا بوده که از عضویت روسیه، بلاروس، قزاقستان، ارمنستان و قزیزستان تشکیل شده است. این کارشناس اقتصاد درباره تاثیرگذاری اتحادیه اوراسیا و نقش آن در مناسبات تجاری گفت: البته این اتحادیه علاوه بر امتیازات مختلف و معمول اتحادیه‌های اقتصادی، امتیازات ویژه‌ای نیز دارد. گلمرادی تصریح کرد: تمرکز منابع غنی طبیعی از جمله نفت و گاز و رقابت قدرت‌های جهانی برای نفوذ در این منطقه، اهمیت اتحادیه اوراسیا را به لحاظ اقتصادی و سیاسی افزایش داده است؛ کشورهای عضو اوراسیا در وسعتی که ۱۶ درصد مساحت دنیا را تشکیل می‌دهد و براساس برآوردها حدود ۲۵ درصد منابع معدنی دنیا، ۴۰ درصد ذخایر گاز

حسن گلمرادی، عضو هیات علمی موسسه عالی آموزش بانکداری ایران و کارشناس مسائل اقتصادی در گفت‌وگو با **تجارته** درباره ضرورت شکل‌گیری روابط تجاری در قالب اتحادیه‌های اقتصادی عنوان کرد: در شرایط امروز همگرای کشورهای و نزدیکی آنها به یکدیگر از منظرهای مختلف اهمیت دوچندان یافته و باید گفت که تجارت آزاد و استفاده از مزیت‌های رقابتی، می‌تواند پایه اصلی همگرای اقتصادی باشد؛ اهمیت این موضوع سبب شده تا توجه دولت‌های مختلف به آن جلب شود و در سطح منطقه‌ای با هدف بهره‌گیری هر چه بیشتر از مزیت‌های نسبی منطقه‌ای، اتحادیه‌های اقتصادی و تجاری مختلفی را شکل دهند که البته برخی از این اتحادیه‌ها کارکردهایی فراتر از همکاری‌های تجاری نیز پیدا کرده‌اند. گلمرادی در این باره افزود: اتحادیه‌های تجاری در راستای گسترش و ارتقای مبادلات خود، با حذف موانع مختلف تعرفه‌ای و غیرتعرفه‌ای، شرایطی مناسب برای تحریک ظرفیت‌های منطقه‌ای فراهم

باید مشکلات را حل کنیم

گسترده‌ای داشته باشد. رئیس سازمان توسعه تجارت با اشاره به نقش حائز اهمیت کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا تاکید کرد: بدون شک یکی از مشکلات در گسترش آتی روابط تجاری کشور با اتحادیه اوراسیا که مرادات خوبی با ایران دارد همین موضوع مشکلات ساختاری به‌ویژه در بخش لجستیک است. زابدوم در این باره تصریح کرد: اگر بخواهیم تجارت خود را با کشورهایی مانند روسیه، قزاقستان، ازبکستان، آذربایجان و ارمنستان توسعه دهیم، باید مرزها، سیستم حمل‌ونقل، کانتینرها و کانتینرهای یخچال‌دار، کشتی‌ها و در کل همه عوامل موثر در این حوزه را روزآمد کنیم تا پاسخگوی نیازهای ما باشند. وی با اشاره به مزیت‌دار شدن صادرات در شرایط کاهش ارزش پول ملی، بیان کرد: این شرایط در حالی برای کشور مهیاست که پایانه‌های مرزی ما در بسیاری از موارد لجستیک پشتیبانی‌کننده این حجم از صادرات را ندارند و توان آنها برای توسعه تجاری کافی نیست و به همین دلیل حتی در صورت توانایی رسیدن به حداکثر قابلیت‌های تجاری خود، نمی‌توانیم از این امکان به نحو مطلوب بهره ببریم. وی در عین حال به موضوع رقابت در تجارت منطقه نیز اشاره کرد و افزود: جدا از بحث ظرفیت، رقابت نیز در این حوزه بسیار مهم است. در حال حاضر برخی از کشورهای همسایه روی موضوع حمل‌ونقل و زیرساخت‌های لجستیکی خود کارهای جدی انجام داده‌اند و ما نیز نباید از این قافله جا بمانیم.

۹۴۳ دلار به وزن ۸۰۹ هزار و ۴۹۱ تن بوده است. عمده کالای صادراتی ایران به کشورهای اتحادیه اوراسیا، شامل گاز مایع، مشتقات نفتی و پتروشیمی، میوه، سبزیجات، صیفی جات و خشکبار بوده که در میوه‌ها سه، سیب، کیوی و هندوانه بیشترین سهم را داشته‌اند. عمده واردات ایران از کشورهای اوراسیا نیز در این مدت شامل کالاهای اساسی مثل نهاده دامی، دانه روغنی و روغن و ماشین‌آلات تولید بوده است. بر مبنای آمار حجم صادرات ایران و اوراسیا تا قبل از همه‌گیری ویروس کرونا ۱۱۴ درصد نسبت به قبل از اضمای تاهمنامه رشد داشته است. اطلاعات آماری

رسمی نشان می‌دهد که صادرات ایران به اوراسیا، به دنبال اجرایی شدن موافقتنامه تجارت ترجیحی، ۳۰ درصد افزایش یافته است. با این حال، کارشناسان معتقدند این میزان رشد، ظرفیت افزایش بیش از این حد را دارد اما این موضوع زمانی محقق خواهد شد که ورود به بازارهای مختلف این کشورها همراه با آگاهی و شناخت کافی باشد.

با بررسی آمارها به وضوح می‌توان دید که سهم ایران از واردات ۵۵۲ میلیارد دلاری روسیه تنها صادرات ۲۷۳ میلیون دلار کالا به این کشور بوده که می‌توان با برنامهریزی این رقم را افزایش داد.

جهان، حدود ۲۵ درصد گاز طبیعی، ۲۵ درصد ذغال سنگ و ۲۰ درصد نفت جهان را در اختیار دارند. وی درباره امتیازات ارتباط ایران با چنین اتحادیه‌ای در منطقه خاطر نشان کرد: علاوه بر همه امتیازات معمول، نزدیکی تمایل همکاری کشورهای بزرگ دنیا از جمله چین و هند با اتحادیه اوراسیا و حمایت آنها از این اتحادیه، اهمیت ژئوپلیتیکی بیشتری به آن داده است؛ اهمیت این موضوع به گونه‌ای است که به عنوان مثال، چین اقدام به انجام پروژه‌های بزرگ ترانزیتی به منظور تسهیل حمل‌ونقل و اتصال بین قاره آسیا و اروپا از طریق کشورهای عضو این اتحادیه کرده است. این کارشناس مسائل اقتصادی درباره مزایای وجود اتحادیه اقتصادی اوراسیا برای ایران گفت: همجواری کشورهای عضو این اتحادیه با ایران می‌تواند از جهات مختلف مزایایی برای ما داشته باشد. در واقع با وجود تحریم‌های غرب و به‌ویژه آمریکا علیه ایران، منطقه‌ای اوراسیا می‌تواند برای کشور ما به عنوان یک بازوی منطقه‌ای عمل و نسبت به گذشته نقش مهم‌تری را در این

زمینه ایفا کند. وی یادآور شد: برقراری موافقتنامه‌های تجاری بین ایران و اتحادیه اوراسیا در سال‌های گذشته و کاهش تعرفه‌های تجاری دوجانبه، در بسیاری از موارد زمینه گسترش همکاری ایران و اوراسیا را فراهم کرده، به گونه‌ای که در سال‌های اخیر حجم تجارت دوجانبه به شکل قابل توجهی افزایش یافته است. گلمرادی در پایان گفت: به نظر می‌رسد سیاست تشویق صادرات غیرنفتی به کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا و در عین حال تامین نیازهای ضروری اقتصادی کشور از کانسالی این اتحادیه می‌تواند زمینه کاهش فشارهای اقتصادی تحریم‌ها را فراهم کند و در عین حال باعث افزایش و جهش تولید در کشور شود که البته در این راستا باید به این نکته نیز توجه داشت که افزایش روابط با کشورهای عضو این اتحادیه علاوه بر مناسبات دیپلماتیک مناسب، به بسترسازی‌ها و تقویت و بسط ساخت‌های مبادلاتی در این حوزه نیز نیاز خواهد داشت که باید در دستور کار دولت و نهادهای مرتبط در این زمینه قرار گیرد.

ظرفیت ۳۰ میلیارد دلاری در تجارت با اوراسیا

در این باره بهروز حسن الفت، مدیرکل دفتر اروپا و امریکای سازمان توسعه تجارت ایران گفت: ظرفیت مبادلات تجاری ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا ۲۷ تا ۳۰ میلیارد دلار است که به دلیل عدم شناخت مناسب طرف‌ها از یکدیگر تاکنون محقق نشده است. الفت با بیان اینکه به دنبال اجرای موافقتنامه تجارت آزاد بین ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا در این سال گذشته، بیش از حدود ۸۲ درصد اقلامی که از اتحادیه اوراسیا ترجیح گرفته بودیم افزایش صادرات داشتیم و روند تجاری ما با این منطقه از جهان مثبت بوده است. وی بیان کرد: تاکنون حدود ۷۸۰ قلم کالا بین ایران و کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا در قالب تثبیت یا تخفیف تعرفه مبادله شده و با مذاکرات جدید که از بهمن امسال آغاز شده به جز حدود ۲۰ درصد از کالاها که در اصلاح به آنها فهرست منفی گفته می‌شود کنار گذاشته می‌شود و درباره مابقی اقلام در قالب تجارت آزاد مذاکره می‌شود تا تعرفه‌ها در طی چند سال برداشته شود. الفت افزود: نخستین نمایشگاه تخصصی اوراسیا در تهران که در اردیبهشت ۱۴۰۰ برگزار می‌شود نخستین گام جدی بعد از اجرای موافقتنامه برای شناخت طرف‌ها از یکدیگر است و امیدواریم که نمایشگاه در

سخن پایانی

باطوجه به دیدگاه‌های مختلف کارشناسان در این حوزه، می‌توان گفت باوجود ظرفیت‌های موجود در روابط تجاری با اتحادیه اقتصادی اوراسیا، تا زمانی که ایجاد ارزش افزوده در کالاهای صادراتی مورد توجه قرار نگیرد و از سوی دیگر بسترهای ساختاری ساخت‌افزاری و نرم‌افزاری تسهیل در این

پیمان صفردوست
editor@smtnews.ir

موانع کرونا در مسیر تجارت ترجیحی

ولی کالجی / پژوهشگر ارشد مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری

قرارداد تجارت ترجیحی ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا پس از تصویب لایحه آن خرداد سال گذشته در مجلس شورای اسلامی، ۵ آبان ۱۳۹۸ به‌طور رسمی آغاز به کار کرد و در حال حاضر حدود یک سال از انعقاد آن می‌گذرد.

این توافقنامه در حال حاضر ۳ ساله و به صورت موقت است و در صورتی که ایران و اتحادیه اوراسیا نتوانند به صورت متقابل به تعهدات خود عمل کنند، بعد از ۳ سال تبدیل به تجارت آزاد می‌شود.

بر اساس این توافقنامه، حدود ۵۰۰ قلم کالا از سوی اتحادیه اوراسیا و ۳۰۰ تا ۳۵۰ قلم کالا از سوی ایران مشخص شده تا تعرفه ترجیحی مبادلات آنها کاهش پیدا کند و به صفر برسد؛ یعنی در مجموع بیش از ۸۰۰ قلم کالا در تعرفه تجارت ترجیحی ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا تعریف شده و مورد توافق قرار گرفته است.

این قرارداد در چند ماه ابتدایی انعقاد به‌خوبی پیش رفت و در این مدت جهش قابل توجهی در صادرات محصولات کشاورزی، لبنی و باغی داشتیم و این اقلام جزو مزیت‌های صادراتی ما به کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا محسوب می‌شود. با این حال، مناسفانه از بهمن و اسفند سال گذشته، شروع همه‌گیری ویروس کرونا در دنیا، انسداد مرزها، قرنطینه‌ها و کند شدن روند مبادلات بین کشورها باعث شد تا این روابط تجاری بین کشور ما و اتحادیه اوراسیا با سرعت مطلوبی دنبال نشود. البته در ماه‌های اخیر با کنار آمدن کشورها با زندگی در کنار کرونا و بازگشایی مجدد مرزها، آرام آرام این مبادلات به مسیر عادی و پرشتاب خود بازمی‌گردند.

ارتباط با اتحادیه اقتصادی اوراسیا برای کشور ما مزیت بسیار مطلوبی تلقی می‌شود، به‌ویژه در شرایطی که اقتصاد ایران تحت تاثیر تحریم قرار دارد، این توافقنامه می‌تواند بخشی از نیازهای ارزی و اقتصادی کشور را تامین کند. البته باید این واقعیت را بپذیریم که بازار اوراسیا چه از نظر حجم و گستردگی و چه از نظر ارزش آوری جوابگوی همه نیازهای کشور نخواهد بود و نباید در این زمینه مبالغه کرد. اما در حد خود توانایی رفع بخشی از مشکلات تجاری را دارد و در شرایط فعلی اقتصادی، تحرکی را در نظام تجاری ایجاد کند. ما در صادرات اقلامی مانند خرما، کشمش، گل و انواع محصولات کشاورزی و باغی مثل هندوانه، کیوی، پرتقال و گیلاس به کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا مزیت داریم. البته در عین حال باید توجه داشت که این مزیت بدون حمایت و پشتیبانی نمی‌تواند منجر به حفظ بازارهای صادراتی ما و تبدیل شدن تجارت ترجیحی به تجارت آزاد شود. ۳ نکته درباره تقویت تجارت کشور ما با اتحادیه اقتصادی اوراسیا وجود دارد که باید مورد توجه قرار گیرد: اول اینکه باید بتوانیم کانتینرهای یخچال‌دار صادراتی خود را در حمل‌ونقل دریایی و جاده‌ای تقویت کنیم زیرا بخش زیادی از صادرات ما به این کشورها شامل محصولات کشاورزی است که بدون استفاده از ناوگان حمل‌ونقل مناسب و کانتینرهای یخچال‌دار از بین می‌رود و امکان صادرات نخواهد داشت. در حال حاضر صادرکنندگان ما در این بخش با مشکلات فراوانی روبه‌رو هستند و باید یک راهکار اساسی برای این موضوع در نظر گرفته شود.

نکته دیگری که در صادرات کشور به اتحادیه اقتصادی اوراسیا موثر است موضوع دستورالعمل‌های خلق اساعه و ناگهانی در ممنوعیت‌های مقطعی صادرات است؛ یعنی هر زمان که محصولی در داخل ایران کم‌یاب می‌شود، نخستین گزینه‌ای که برای رفع آن در نظر گرفته می‌شود، اعمال ممنوعیت بر صادرات آن کالا است. در حالی که باید تدبیری اندیشیده شود تا محدودیت‌ها حداقل شامل این اتحادیه نشود زیرا در این شرایط کانتینرهای ما پشت مرز می‌ماند و مشمول پرداخت خسارت می‌شود. به علاوه این کار به شدت به اعتماد طرف تجاری ما لطمه وارد می‌کند و قراردادهای بلندمدت ما را که از ملزومات ایجاد یک رابطه تجاری مطلوب است فاقد ضمانت اجرایی جلوه می‌دهد. به این ترتیب، به‌تدریج بازار این کشورها را از دست می‌دهیم.

نکته دیگر در این حوزه توجه به ساخت سردخانه و بارانداز خشک در کشورهای عضو این اتحادیه و به‌ویژه روسیه است که ۷۰ تا ۸۰ درصد مبادلات با این اتحادیه را شامل می‌شود. دولت باید برای این کار سرمایه‌گذاری کرده و انبارها و سردخانه‌های بزرگ به نام دولت ایران خریداری کند تا شرکت‌های ایرانی نتوانند در این مکان‌ها در درجه اول محصولات خود را دپو کنند و در مرحله بعد با اختیار خود به توزیع کالاها خود بپردازند زیرا صادر کردن مستقیم به فروشگاه‌های آن سوی مرز به دلیل اینکه توزیع را در اختیار طرف مقابل قرار می‌دهد، مزیتی برای ما ندارد. اگر توزیع در آن سوی مرز در اختیار صادرکننده ایرانی باشد، می‌تواند محصول خود را با توجه به نوسانات بازار به بهترین نرخ در اختیار بازار قرار دهد و در صورت بروز مشکلات نیز متحمل هزینه‌های بازرگشت کالا به کشور یا فساد کالا نشود.

یکی دیگر از موضوعاتی که در زمینه مبادلات تجاری کشور با کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا مطرح است، مشکلات نقل و انتقالات پول است. در حال حاضر مکانیسم‌هایی خارج از سیستم سوئیفت در حال تعریف است تا نقل و انتقالات پولی از این طریق انجام شود. در عین حال بخش عمده‌ای از این مبادلات می‌تواند از طریق واردات در مقابل صادرات و تهاتر صورت گیرد.